Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

8 май 2025 година *

„Преюдициално запитване — Защита на потребителите — Неравноправни клаузи в потребителските договори — Директива 93/13/ЕИО — Член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 — Договор за ипотечен кредит, индексиран в чуждестранна валута — Предявен от потребителя съдебен иск за обявяване на договора за нищожен — Молба за допускане на обезпечителни мерки, изразяващи се в спиране на изпълнението на договора — Директива 2014/59/ЕС — Възстановяване и преструктуриране на кредитни институции — Банка в режим на преструктуриране — Член 1, параграф 2 — Оправомощаване на държавите членки да приемат правила, които са по-строги от тези в Директивата или ги допълват — Национално правило, изискващо молбите за допускане на обезпечителни мерки, насочени срещу институция в процес на преструктуриране, да се отхвърлят“

По дело C-324/23 [Myszak] [i]

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава, Полша) с акт от 26 октомври 2022 г., постъпил в Съда на 25 май 2023 г., в рамките на производство по дело

OF,

EI,

RI

срещу

M.K., действащ като ликвидатор на Getin Noble Bank S.A., в ликвидация,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: C. Lycourgos, председател на състава, S. Rodin, O. Spineanu-Matei (докладчик), S. Gervasoni и N. Fenger, съдии,

генерален адвокат: L. Medina,

секретар: M. Siekierzyńska, администратор,

* Език на производството: полски.

[i] Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 17 октомври 2024 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за OF, EI и RI, от W. Bochenek, P. Stalski и T. Zaremba, radcowie prawni,

– за M.K., от P. Cieślak и M. Pyziak-Waląg, adwokaci,

– за полското правителство, от B. Majczyna, M. Kozak, R. Stańczyk и B. Trocha, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от U. Małecka, P. Ondrůšek и D. Triantafyllou, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 декември 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273), разглеждани предвид принципите на ефективност и на пропорционалност и във връзка с член 34, параграф 1, букви б) и ж) и член 70, параграфи 1 и 4 от Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на рамка за възстановяване и преструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 173, 2014 г., стр. 190).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между, от една страна, OF, EI и RI, и от друга страна, M.K., действащ като ликвидатор на Getin Noble Bank S.A., понастоящем в ликвидация, по повод на молбата за допускане на обезпечителни мерки, подадена от OF, EI и RI в рамките на производство за установяване на нищожността на договор за ипотечен кредит, индексиран в чуждестранна валута, и за възстановяване на сумите, които са платени в изпълнение на този договор, сключен от тях с Getin Noble Bank.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 93/13

3 В член 6, параграф 1 от Директива 93/13 се предвижда следното:

„Държавите членки определят изискването, включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са обвързващи за потребителя, при условията на тяхното национално право, и че договорът продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи“.

4 Съгласно член 7, параграф 1 от тази директива:

„Държавите членки осигуряват, че в интерес на потребителите и конкурентите, съще[с]твуват подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици“.

Директива 2014/59

5 Съгласно съображения 5, 49—51 и 131 от Директива 2014/59:

„(5) […] необходим [е] режим, който да осигури на органите надежден набор от инструменти за достатъчно бърза намеса на достатъчно ранен етап по отношение на нестабилна или проблемна институция, така че да се гарантира непрекъснатост на критичните финансови и икономически функции на институцията, като същевременно се сведе до минимум въздействието от неизпълнението на задълженията на институцията върху икономиката и финансовата система. Този режим следва да гарантира, че загубите се поемат първо от акционерите, а след тях — от кредиторите, при условие че нито един кредитор не поема по-големи загуби от тези, които би поел, ако институцията беше ликвидирана чрез обичайно производство по несъстоятелност, в съответствие с посочения в настоящата директива принцип на справедливо третиране на кредиторите. […]

[…]

(49) Ограничаването на правата на акционерите и кредиторите следва да бъде съобразено с член 52 от Хартата [на основните парва на Европейския съюз]. Следователно инструментите за преструктуриране следва да се прилагат единствено по отношение на институции, които са проблемни или има вероятност да станат проблемни, и то само когато това е необходимо за постигане на финансова стабилност в общ интерес. По-специално инструментите за преструктуриране следва да се използват, когато институцията не може да бъде ликвидирана чрез обичайно производство по несъстоятелност, тъй като това би дестабилизирало финансовата система, и когато мерките са необходими, за да се осигури бързото прехвърляне на значими за системата функции и непрекъснатостта на тези функции, както и когато няма реална вероятност за алтернативно решение с частни средства, включително увеличаване на капитала от съществуващите акционери или от трето лице, което е достатъчно за

възстановяване на пълната жизнеспособност на институцията. Наред с това, при прилагането на инструменти за преструктуриране и упражняването на правомощия за преструктуриране следва да се вземат предвид принципът на пропорционалност и особеностите на правната форма на съответната институция.

(50) Намесата в правата на собственост не следва да бъде прекомерна. […] В случай на частично прехвърляне на активи на институция в режим на преструктуриране към частен купувач или към мостова банка, остатъчната част от институцията в режим на преструктуриране следва да бъде ликвидирана чрез обичайното производство по несъстоятелност. За да се защитят акционерите и кредиторите, които участват в производството по ликвидация на институцията, те следва да имат право да получат като плащане или обезщетение за техните вземания, предявени в рамките на производството по ликвидация, размер не по-малък от сумата, която по изчисления биха получили при ликвидация на цялата институция чрез обичайното производство по несъстоятелност.

(51) С цел да се защити правото на акционерите и кредиторите следва да се предвидят ясни задължения относно оценката на активите и задълженията на институцията в режим на преструктуриране и, когато това се изисква съгласно настоящата директива, относно оценката на това как акционерите и кредиторите биха били третирани при ликвидация на институцията чрез обичайно производство по несъстоятелност. […] Ако сравнението покаже, че акционерите и кредиторите са получили като плащане или обезщетение за своите вземания равностойността на сума, която е по-малка от сумата, която биха получили при обичайно производство по несъстоятелност, те следва да имат право да получат изплащане на разликата в третирането в случаите, когато това се изисква съгласно настоящата директива. […]

[…]

(131) Тъй като целта на настоящата директива — а именно хармонизирането на правилата и процесите за преструктуриране на институции — не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а следователно може да бъде постигната по-добре на равнището на [Европейския съюз] с оглед на последиците, които неизпълнението на задълженията от страна на дадена институция може да има върху целия Съюз, Съюзът може да предприеме мерки съгласно принципа на субсидиарност, уреден в член 5 [ДЕС]. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел“.

6 Съгласно член 1, параграф 2 от тази директива:

„Държавите членки могат да приемат или да продължат да прилагат правила, които са по-строги или които допълват предвидените в настоящата директива и в делегираните актове и актовете за изпълнение, приети въз основа на настоящата директива, при условие че те са с общо приложение и не противоречат на настоящата директива и на делегираните актове и актовете за изпълнение, приети въз основа на нея“.

7 Член 34 от посочената директива, озаглавен „Основни принципи, уреждащи преструктурирането“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, че когато прилагат инструментите за преструктуриране и упражняват правомощията за преструктуриране, органите за преструктуриране вземат всички подходящи мерки, за да гарантират, че действието по преструктуриране е предприето в съответствие със следните принципи:

[…]

б) кредиторите на институцията в режим на преструктуриране поемат загубите след акционерите съгласно реда на своите вземания в обичайното производство по несъстоятелност, освен ако в настоящата директива изрично не е предвидено друго;

[…]

ж) никой кредитор не понася по-големи загуби от загубите, които би понесъл, ако институцията или дружеството по член 1, параграф 1, буква б), в) или г) бяха ликвидирани чрез обичайно производство по несъстоятелност в съответствие със защитните механизми по членове 73—75;

[…]“.

8 Член 37, параграф 6 от същата директива гласи:

„Когато се използват само инструментите за преструктуриране [„продажба на стопанска дейност“ или „мостова институция“] и те се използват за прехвърляне само на част от активите, правата или задълженията на институцията в режим на преструктуриране, остатъчната част от институцията или дружеството по член 1, параграф 1, буква б), в) или г), от които са прехвърлени активите, правата или задълженията, се ликвидира чрез обичайно производство по несъстоятелност. Тази ликвидация се извършва в рамките на разумен срок […]“.

9 Член 70 от Директива 2014/59, озаглавен „Правомощие за ограничаване на изпълнението на обезпечени интереси“, гласи в параграфи 1 и 4:

„1. Държавите членки гарантират, че органите за преструктуриране могат да ограничават правото на обезпечените кредитори на институцията в режим на преструктуриране да налагат изпълнението на обезпечени интереси по отношение на активи на тази институция в режим на преструктуриране от момента на публикуване на съобщението за ограничението в съответствие с член 83, параграф 4 до полунощ на следващия работен ден в държавата членка на органа за преструктуриране на институцията в режим на преструктуриране.

[…]

4. При упражняването на правомощие по настоящия член органите за преструктуриране вземат предвид възможното въздействие на упражняването на това правомощие върху нормалното функциониране на финансовите пазари“.

10 Член 73 от тази директива, озаглавен „Третиране на акционерите и кредиторите при частични прехвърляния и използване на инструмента за споделяне на загуби“, визира в буква б) хипотезата на прилагане от национален орган за преструктуриране на инструмента „споделяне на загуби“. Този член предвижда следното в буква а):

„Държавите членки гарантират, че при прилагането на един или повече инструменти за преструктуриране и по-специално за целите на член 75:

а) освен в случаите, в които се прилага буква б), ако органите за преструктуриране прехвърлят само части от правата, активите и задълженията на институцията в режим на преструктуриране, полученото от акционерите и кредиторите, чиито вземания не са били прехвърлени, за техните вземания е най-малко равностойно на това, което биха получили, ако институцията в режим на преструктуриране беше ликвидирана чрез обичайно производство по несъстоятелност към момента на вземане на решението, посочено в член 82“.

11 Член 74 от посочената директива, озаглавен „Оценка на разликата в третирането“, гласи в параграфи 1 и 2:

1. За целите на оценката дали акционерите и кредиторите биха получили по-добро третиране, ако по отношение на институцията в режим на преструктуриране бе започнало обичайно производство по несъстоятелност, включително, но не само, за целите на член 73, държавите членки гарантират, че оценката се извършва от независимо лице, веднага след като е извършено действието или действията по преструктуриране. Тази оценка се различава от оценката по член 36.

2. С оценката по параграф 1 се определя:

а) третирането, което акционерите и кредиторите или съответните схеми за гарантиране на депозити биха получили, ако по отношение на институцията в режим на преструктуриране, във връзка с която е извършено действие или действия по преструктуриране, бе започнало обичайно производство по несъстоятелност към момента на вземане на решението, посочено в член 82;

б) действителното третиране, което са получили акционерите и кредиторите при преструктурирането на институцията в режим на преструктуриране; както и

в) дали съществува разлика между третирането по буква а) и третирането по буква б)“.

12 Съгласно член 75 от същата директива, озаглавен „Защитни механизми за акционерите и кредиторите“:

„Държавите членки гарантират, че ако с оценката по член 74 се установи, че някой акционер или кредитор, посочен в член 73, […] са понесли по-големи загуби, отколкото щяха да понесат при ликвидация чрез обичайно производство по несъстоятелност, те имат право разликата да им бъде изплатена от механизмите за финансиране на преструктурирането“.

Полското право

Закон за приемане на Граждански кодекс

13 Ustawa Kodeks cywilny (Закон за приемане на Граждански кодекс) от 23 април 1964 г., в редакцията си, приложима към спора в главното производство (Dz. U. от 2020 г., позиция 1740), гласи следното в член 385^1, параграфи 1 и 2:

„1. Клаузите от сключен с потребител договор, които не са договорени индивидуално, не обвързват потребителя, ако определят правата и задълженията му в противоречие с добрите нрави, грубо нарушавайки неговите интереси (незаконосъобразни договорни клаузи). Това не засяга клаузите, в които се определят главните престации на страните, включително цената или възнаграждението, ако са формулирани еднозначно.

2. Ако в съответствие с параграф 1 договорна клауза не обвързва потребителя, страните остават обвързани от договора в останалата му част“.

14 Член 405 от този кодекс гласи:

„Който без правно основание получи имуществена облага за сметка на друго лице, е длъжен да възстанови облагата в натура, а ако това не е възможно, да върне нейната стойност“.

15 Съгласно член 410, параграф 2 от посочения кодекс:

„Престацията е недължима, когато онзи, който я е изпълнил, изобщо не е имал задължение или не е имал задължение към лицето, в чиято полза я е извършил, или когато основанието за престацията е отпаднало или предвидената цел на престацията не е постигната, или когато правната сделка, изискваща извършването на престацията, е била недействителна и не е станала действителна след изпълнението на престацията“.

Закон за приемане на Граждански процесуален кодекс

16 Ustawa Kodeks postępowania cywilnego (Закон за приемане на Граждански процесуален кодекс) от 17 ноември 1964 г., в редакцията си, приложима към спора в главното производство (Dz. U. от 2021 г., позиция 1805), гласи следното в член 189:

„Ищецът може да поиска от съда да установи съществуването или несъществуването на правоотношение или на право, когато има правен интерес от това“.

17 Член 730^1 от този кодекс гласи:

„1. Допускане на обезпечение може да иска всяка страна или участник в производството, ако обоснове убедително иска и правния интерес от допускането на обезпечение.

2. Правен интерес от допускането на обезпечение съществува, когато липсата на обезпечение ще направи невъзможно или значително ще затрудни изпълнението на постановения по делото съдебен акт или по друг начин ще направи невъзможно или значително ще затрудни постигането на целта на производството по делото.

[…]

3. При избора на начина на обезпечаване съдът отчита интересите на страните или участниците в производството така, че на правоимащия да се осигури надлежна правна защита, а задължаваният да не се обременява повече от необходимото“.

18 Съгласно член 731 от посочения кодекс:

„Обезпечението не може да служи за удовлетворяване на вземането, освен ако законът предвижда друго“.

19 В член 755 от същия кодекс се предвижда следното:

„1. Ако предметът на обезпечението не е паричен иск, съдът допуска обезпечението по начин, който смята за подходящ според обстоятелствата, без да изключва предвидените начини за обезпечаване на парични искове. Съдът по-специално може:

1) да уреди правата и задълженията на страните или участниците в производството, докато то трае;

[…]

2^1. Разпоредбата на член 731 не се прилага, ако обезпечението е необходимо, за да се предотврати настъпването на вреда или на други неблагоприятни последици за правоимащия.

[…]“.

Закон за несъстоятелността

20 Ustawa Prawo upadłościowe (Закон за несъстоятелността) от 28 февруари 2003 г., в редакцията си, приложима към спора в главното производство (Dz. U. от 2022 г., позиция 1520), предвижда следното в член 146:

„1. Изпълнителното производство, което е насочено срещу включено в масата на несъстоятелността имущество и е започнато преди деня на обявяване на несъстоятелността, се спира по силата на закона, считано от деня на обявяване на несъстоятелността. Производството се прекратява по силата на закона след влизането в сила на съдебния акт, с който се обявява несъстоятелността. […]

2. Сумите, които са получени в спряно изпълнително производство, но все още не са разпределени, постъпват в масата на несъстоятелността след влизането в сила на съдебния акт, с който се обявява несъстоятелността.

[…]

3. След деня на обявяване на несъстоятелността не се допуска насочване на изпълнението към имущество, включено в масата на несъстоятелността, и изпълнение на акт за допускане на обезпечение или заповед за обезпечение върху имущество на лицето в несъстоятелност, с изключение на обезпечения по искове за издръжка и искове за пенсия, с която се обезщетява причинено заболяване, нетрудоспособност, недъг или смърт, и за

преобразуване в доживотна пенсия на права по договор за прехвърляне на имот срещу издръжка и гледане“.

Закон за Банковия гаранционен фонд

21 Ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Закон за Банковия гаранционен фонд, схемата за гарантиране на депозити и принудителното преструктуриране) от 10 юни 2016 г., в редакцията си, приложима към спора в главното производство (Dz. U. от 2022 г., позиция 793, наричан по-нататък „Законът за Банковия гаранционен фонд“), гласи в член 135, параграфи 1 и 4:

„1. Изпълнителното или обезпечителното производство, насочено срещу имущество на субект в преструктуриране и образувано, преди да започне принудителното преструктуриране, се прекратява.

[…]

4. Докато трае принудителното преструктуриране, не се образува изпълнително и обезпечително производство спрямо субекта в процес на преструктуриране“.

22 Съгласно член 142, параграф 1 от този закон Bankowy Fundusz Gwarancyjny (Банков гаранционен фонд, Полша), който е националният орган за преструктуриране, може да спре упражняването на правото да се иска изпълнението на обезпеченията, свързани с активите на институция в режим на преструктуриране, за период, който не надхвърля края на работния ден, следващ деня на публикуването на съобщението за решението на фонда да спре упражняването на това право.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

23 През 2007 г. жалбоподателите в главното производство — OF и неговите родители, RI и EI — сключват в качеството на потребители договор за ипотечен кредит за срок от 360 месеца за сумата от 185 375,71 полски злоти (PLN) (около 43 000 евро) с Getin Noble Bank. В договора се съдържа клауза за преобразуване на тази сума в швейцарски франкове (CHF) по курс „купува“ за посочената валута, определен от същата банка, и е предвиден променлив лихвен процент. Месечните вноски, изчислявани в швейцарски франкове, са подлежали на погасяване в полски злоти по курс „продава“ за швейцарския франк, който също се определя едностранно от посочената банка.

24 Жалбоподателите в главното производство предявяват пред запитващата юрисдикция — Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава, Полша) — иск, свързан с разглеждания в главното производство договор за кредит. Искът е предявен с цел, главно, да се установи нищожността на договора поради неравноправността на някои от клаузите в него и съответно Getin Noble Bank да бъде осъдена да заплати сумите от 48 352,97 PLN и 27 171,82 CHF (тоест, съответно, около 11 300 и 29 000 евро), равняващи се на месечните вноски, платени в изпълнение на договора към момента на предявяване на иска от ищците, ведно със законните лихви за забава и съдебните разноски. В исковата молба при условията на евентуалност се иска да се установи неравноправността на съответните клаузи и да се обяви тяхната недействителност.

25 На 29 септември 2022 г., докато разглеждането на иска в главното производство е висящо, Банковият гаранционен фонд, действащ в качеството си на национален орган за преструктуриране, приема решение, с което за Getin Noble Bank започва процедура по преструктуриране. В рамките на това производство Банковият гаранционен фонд прибягва до инструмента „мостова институция“ чрез учредяването на банка, чието наименование понастоящем е VELO Bank S.A., на която са прехвърлени почти всички активи, права и задължения на Getin Noble Bank. С това решение от посоченото прехвърляне са изключени имуществените права, произтичащи от фактически, правни или незаконосъобразни действия по договори за кредити и заеми, деноминирани в швейцарски франкове или индексирани по курса на швейцарския франк, както и произтичащите от тези имуществени права вземания, включително тези, които са предмет на граждански или административни производства.

26 Вследствие на това решение на Банковия гаранционен фонд жалбоподателите в главното производство започват обезпечително производство срещу Getin Noble Bank пред запитващата юрисдикция, в което правят искане за допускане на обезпечителни мерки във връзка с правата и задълженията на страните в производството по съществото на спора, целейки да се спре изпълнението на тяхното договорно задължение за плащане на месечните вноски, дължими в изпълнение на разглеждания в главното производство договор за кредит, до окончателното приключване на последното производство и на Getin Noble Bank да се забрани предприемането на действия за прекратяване на договора и публикуването на уведомление, че съответният кредит не се погасява.

27 Запитващата юрисдикция посочва, че произнасянето по такова искане за допускане на обезпечителни мерки става въз основа на преценка на пръв поглед на основателността на твърденията на страните при отчитане същевременно на всички доказателства, събрани по делото по съществото на спора. В случая запитващата юрисдикция счита, че клаузите от разглеждания в главното производство договор за кредит, които жалбоподателите в главното производство оспорват, могат да бъдат квалифицирани като неравноправни и че е възможно договорът да не продължи да се изпълнява след обявяването на тези клаузи за недействителни.

28 Поради това според запитващата юрисдикция искането за допускане на обезпечителни мерки, изразяващи се по-специално в спиране на изпълнението на задължението на жалбоподателите в главното производство да плащат месечните вноски по разглеждания в главното производство кредит, би трябвало да може да се уважи. Запитващата юрисдикция обаче изпитва съмнения в това отношение в контекст, в който засегнатият продавач или доставчик е банка, за която се провежда предвидена в Директива 2014/59 процедура по преструктуриране.

29 В това отношение запитващата юрисдикция посочва разпоредбите на член 135, параграфи 1 и 4 от Закона за Банковия гаранционен фонд, съгласно които, щом като за банка се прилага мярка за преструктуриране, текущите производства за допускане на обезпечителни мерки, засягащи тази банка, се прекратяват, а образуването на ново производство за допускане на такива мерки е изключено. Според запитващата юрисдикция тези разпоредби представляват неправилно — защото е разширително — транспониране на член 70, параграфи 1 и 4 от Директива 2014/59.

30 Вследствие на отправено до нея от Съда искане за предоставяне на информация относно евентуалната релевантност на член 142, параграф 1 от Закона за Банковия гаранционен фонд като мярка за транспониране на член 70, параграф 1 от Директива 2014/59, запитващата юрисдикция посочва по същество, че между тези две разпоредби действително има съответствие, но че добавянето на член 135, параграфи 1 и 4 от тази закон е проблематично, тъй като приложното поле на последните разпоредби е много по-широко от това на посочения член 70, параграф 1.

31 Запитващата юрисдикция се пита дали член 135, параграфи 1 и 4 от Закона за Банковия гаранционен фонд лишава потребителите от предвидената в Директива 93/13 защита и съответно противоречи на принципите на ефективност и на пропорционалност. Засегнатите потребители всъщност били лишени от възможността да бъдат действително освободени от изпълнението на потенциално недействителен договор — тъй като съдържа неравноправни клаузи — докато трае съдебното производство по установяване на неравноправността на тези клаузи, при положение че за потребителите съществува риск да не могат впоследствие да се възползват от реституционния ефект, произтичащ от евентуалното установяване на въпросната неравноправност.

32 Запитващата юрисдикция подчертава в това отношение, че в положение като разглежданото в главното производство, когато принудителното изпълнение срещу банката е изключено, единственият ефективен способ за реализиране на този реституционен ефект е приспадане на насрещните вземания. При обявяване на несъстоятелност на банката вземането на потребителя срещу нея, свързано с връщането на платените суми по договора за кредит над заетата главница, обаче щяло да има същата съдба като тази на вземанията на другите кредитори, а това на практика означавало, че потребителят нямало да може събере вземането си.

33 Запитващата юрисдикция освен това отбелязва принципа, посочен в член 34, параграф 1, буква ж) от Директива 2014/59, според който процедурите по преструктуриране трябва да се водят така, че кредиторите да не понасят загуби, които са по-големи отколкото в обичайно производство по несъстоятелност. Тя посочва, че се съмнява във възможността този принцип да бъде спазен, ако е забранено да се подаде молба за допускане на обезпечителни мерки, изразяващи се в спиране на изпълнението на задължението за плащане на месечните вноски за погасяване на кредит, предоставен от банка в режим на преструктуриране по силата на договор, чиято действителност се оспорва.

34 Запитващата юрисдикция всъщност посочва, че спорът в главното производство се отнася отчасти за вземане, което тя квалифицира като „непарично“, доколкото по делото се иска установяването на нищожността на разглеждания в главното производство договор за кредит, и че съгласно член 146, параграф 3 от Закона за несъстоятелността в редакцията му, приложима към спора в главното производство, допускането на обезпечителни мерки по такова вземане е възможно въпреки образуването на производство по несъстоятелност, защото по същество такива мерки не съставляват обезпечителни мерки спрямо вещи на несъстоятелното лице по смисъла на тази разпоредба. В своя отговор на искането на Съда за предоставяне на информация запитващата юрисдикция посочва, че молбата за допускане на обезпечителни мерки, разглеждана в главното производство, би била допустима, ако бе подадена след обявяването на несъстоятелността на Getin Noble Bank, извършено междувременно на 20 юли 2023 г.

35 Това „непарично вземане“ трябвало да се разграничава от вземането, което произтичало от връщането на недължими престации въз основа на реституционния ефект, свързан с прилагането на Директива 93/13, и което имало имуществени последици за несъстоятелното лице, поради което обмислянето на обезпечителна мярка, свързана с това второ вземане, не било възможно.

36 Накрая, запитващата юрисдикция счита за необходимо да се отчете фактът, че при обявяване на нищожността на разглеждания в главното производство договор за кредит банката би разполагала с иск за възстановяване на заетата главница. Поради това спирането на изпълнението на задълженията на жалбоподателите в главното производство, произтичащи от този договор, преди общата сума на техните погасявания да достигне сума, равняваща се на въпросната главница, би могло да противоречи на целта на процедурата по преструктуриране, тъй като това би ограничило или забавило процеса на събиране на вземанията на съответната банка, с който се цели удовлетворяване на други кредитори.

37 При това положение Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от [Директива 93/13], разглеждани в светлината на принципите на ефективност и на пропорционалност, както и с оглед на член 34, параграф 1, букви б) и ж) и член 70, параграфи 1 и 4 от [Директива 2014/59], да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, която не разрешава да се уважи молба на потребител за допускане от съд по отношение на банка, спрямо която е започнало принудително преструктуриране, на привременна мярка (обезпечение на иск), изразяваща се в спиране за времетраенето на съдебното производство на изпълнението на задължението за погасяване на главницата и лихвата по месечните погасителни вноски по договор за кредит, който вероятно ще бъде обявен от съд за нищожен поради премахването от него на неравноправни договорни клаузи — само защото банката е в принудително преструктуриране?“.

По преюдициалния въпрос

38 Най-напред трябва да се констатира, на първо място, че запитващата юрисдикция приканва Съда да вземе предвид член 70, параграфи 1 и 4 от Директива 2014/59 при искането от него тълкуване на Директива 93/13, тъй като с член 135, параграфи 1 и 4 от Закона за Банковия гаранционен фонд, който е отбелязан в акта за преюдициално запитване като визираната в преюдициалния въпрос „национална правна уредба“, се транспонирал въпросният член 70, параграфи 1 и 4.

39 Тези разпоредби от правото на Съюза, от една страна, и от полското право, от друга страна, обаче се различават по своя предмет и своя обхват. Всъщност, докато член 70, параграфи 1 и 4 от Директива 2014/59 се отнася за правомощие за ограничаване, с което национален орган за преструктуриране трябва да разполага при изпълнението на обезпечения, свързани с активите на институция в режим на преструктуриране, и при това за изключително кратко време, член 135, параграфи 1 и 4 от Закона за Банковия гаранционен фонд се отнася, както следва от акта за преюдициално запитване, за забрана, наложена на

националните правораздавателни органи да провеждат каквито и да било изпълнителни производства или производства по допускане на обезпечителни мерки, засягащи имуществото на такава институция, докато тя се намира в посочения режим.

40 Освен това, както генералният адвокат посочва по същество в точки 31—35 от своето заключение, жалбоподателите в главното производство не са „обезпечени кредитори“ на институция в режим на преструктуриране по смисъла на член 70, параграф 1 от Директива 2014/59. От акта за преюдициално запитване всъщност следва, че те са съдоговорители с такава институция, които я съдят, за да се установи наличието, от една страна, на „вземане“, изразяващо се в обявяване на нищожността на договор за кредит, и от друга страна, на парично вземане, изразяващо се във връщане на сумите, които са ѝ платени в изпълнение на същия договор. Тези твърдени вземания не са обвързани с никакъв „обезпечен интерес по отношение на активи на тази институция“ по смисъла на посочения член 70, параграф 1. Освен това молба за обезпечение, с която се иска допускането на обезпечителни мерки като разглежданите в главното производство — изразяващи се главно в спиране, докато трае производството по съществото на спора, на изпълнението на задължението да се плащат сумите, които продължават да се дължат на предвидените в договора бъдещи падежи — няма връзка с такъв обезпечен интерес (вж. в този смисъл определение от 20 февруари 2024 г., Getin Noble Bank, C-34/23, EU:C:2024:203, т. 32).

41 В допълнение, след като Съдът отправя искане за предоставяне на информация, запитващата юрисдикция, изглежда, признава, както полското правителство и Европейската комисия твърдят в своите становища в настоящото производство, че член 70 от Директива 2014/59 е транспониран в полското право с други разпоредби от Закона за Банковия гаранционен фонд, а именно с тези на член 142 от него.

42 На второ място, доколкото в преюдициалния въпрос запитващата юрисдикция отбелязва принципа на ефективност и принципа на пропорционалност, трябва да се констатира, че тя не разяснява причината за посочването на втория принцип. Съгласно член 94 от Процедурния правилник на Съда преюдициалното запитване обаче трябва да съдържа изложение на причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на някои разпоредби на правото на Съюза, и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо към спора в главното производство, което изискване са отнася и за общите принципи на правото на Съюза, които запитващата юрисдикция обсъжда в рамките на такова запитване.

43 Поради това трябва да се приеме, че с въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, разглеждани предвид принципа на ефективност и във връзка с член 34, параграф 1, букви б) и ж) от Директива 2014/59, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, която задължава националния съд да отхвърли молба на потребител за допускане на обезпечителни мерки с цел спиране на плащането на месечните вноски, дължими от него по силата на договор за кредит, чиято нищожност той иска да бъде обявена, тъй като съдържал неравноправни клаузи, докато се постанови окончателен акт по последното искане, само защото банката, с която договорът е сключен, е в режим на преструктуриране по смисъла на Директива 2014/59, в чиито рамки се прибягва до инструмента „мостова институция“ чрез учредяване на друга банка, на която е прехвърлен основният дял от активите, правата и задълженията на банката в режим на

преструктуриране, но не въпросният договор, който остава в имуществото на остатъчната част от институцията, въпреки че такива обезпечителни мерки са необходими, за да се осигури пълната ефективност на този окончателен акт.

44 В самото начало трябва да се припомни, че целта на Директива 93/13 е да се осигури високо равнище на защита на потребителите (вж. в този смисъл решения от 19 септември 2018 г., Bankia, C-109/17, EU:C:2018:735, т. 36, и от 15 юни 2023 г., Getin Noble Bank (Спиране на изпълнението на договор за кредит), C-287/22, EU:C:2023:491, т. 36 и цитираната съдебна практика). Тази цел съответства на изискването, произтичащо от член 38 от Хартата на основните права, което пък е да се осигури високо равнище на защита на потребителите в политиките на Съюза и което се отнася особено за прилагането на посочената директива (вж. в този смисъл решение от 5 септември 2024 г., Novo Banco и др., C-498/22—C-500/22, EU:C:2024:686, т. 137 и цитираната съдебна практика).

45 За тази цел, от една страна, член 6, параграф 1 от Директива 93/13 задължава държавите членки да предвидят, че неравноправните клаузи, които се съдържат в договор, сключен с потребител от продавач или доставчик, няма да обвързват потребителите.

46 Следователно националните правораздавателни органи са длъжни да оставят без приложение посочените клаузи, за да не породят те задължителни последици за съответния потребител, освен ако последният се противопостави на това (решение от 15 юни 2023 г., Getin Noble Bank (Спиране на изпълнението на договор за кредит), C-287/22, EU:C:2023:491, т. 37 и цитираната съдебна практика).

47 При неравноправни клаузи, с които се налага плащането на парична сума, това задължение по принцип поражда реституционен ефект по отношение на тази сума. Изискването за възстановяване на правното и фактическо положение на съответния потребител, такова каквото то би било, ако тези неравноправни клаузи ги нямаше, по-специално като се въведе право на връщане на облагите, които продавачът или доставчикът недължимо е получил по силата на посочените неравноправни клаузи, каквото право съответно трябва да се признае на потребителя, дори спада към същността на защитата, гарантирана на потребителите с Директива 93/13 (вж. в този смисъл решение от 30 юни 2022 г., Профи Кредит България (Служебно прихващане в случай на неравноправна клауза), C-170/21, EU:C:2022:518, т. 42 и 43 и цитираната съдебна практика).

48 От друга страна, съгласно член 7, параграф 1 от Директива 93/13 държавите членки са длъжни да въведат способи, които са едновременно подходящи и ефективни, за да се преустанови употребата на неравноправни клаузи в договорите, сключвани между потребители и продавачи или доставчици.

49 В това отношение трябва да се припомни, че предвид естеството и важността на обществения интерес, на който почива осигуряваната на потребителите защита от Директива 93/13, член 6, параграф 1 от нея трябва да се счита за норма, равностойна на националните правила, които имат ранг на норми от публичен ред във вътрешния правопорядък (решения от 6 октомври 2009 г., Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, т. 52, и от 17 май 2022 г., Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, т. 24). От своя страна член 7, параграф 1 от посочената директива също е пряко свързан с този обществен интерес (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2016 г., Gutiérrez Naranjo и др., C-154/15, C-307/15 и C-308/15, EU:C:2016:980, т. 56).

50 Тъй като правото на Съюза не хармонизира производствата, приложими за проверката на евентуалната неравноправност на договорна клауза, те спадат към вътрешния правов ред на държавите членки по силата на принципа на процесуалната автономия на последните, при условие обаче че спазват принципите на равностойност и на ефективност (вж. в този смисъл решение от 9 април 2024 г., Profi Credit Polska (Ново разглеждане на дело, приключило с влязъл в сила съдебен акт), C-582/21, EU:C:2024:282, т. 74 и цитираната съдебна практика).

51 Съгласно принципа на ефективност процесуалните правила за съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза, не трябва да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза. Спазването на изискванията, произтичащи от този принцип, трябва да се анализира предвид мястото на съответните правила в цялото производство, предвид протичането на последното и предвид особеностите на тези правила пред различните национални инстанции (вж. в този смисъл решение от 9 април 2024 г., Profi Credit Polska (Ново разглеждане на дело, приключило с влязъл в сила съдебен акт), C-582/21, EU:C:2024:282, т. 40 и 41 и цитираната съдебна практика).

52 Трябва също да се подчертае, че задължението на държавите членки да осигурят ефективността на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза, предполага, по-специално за произтичащите от Директива 93/13 права, изискване за ефективна съдебна защита, прогласено също в член 47 от Хартата на основните права, което се отнася особено за процесуалните правила за предприеманите по съдебен ред действия, основани на такива права (вж. в този смисъл решение от 9 април 2024 г., Profi Credit Polska (Ново разглеждане на дело, приключило с влязъл в сила съдебен акт), C-582/21, EU:C:2024:282, т. 76 и цитираната съдебна практика).

53 Поради това, макар че държавите членки трябва да определят в националното си право правилата, по които се констатира неравноправността на клаузите от договорите, сключвани с потребителите от продавачи или доставчици, и се материализират конкретните правни последици от тази констатация, последната трябва да позволява възстановяване на правното и фактическо положение на съответния потребител, такова каквото то би било, ако неравноправната клауза я нямаше, при необходимост чрез признаването на право на връщане на облагите, които продавачът или доставчикът е получил недължимо. Такова уреждане от националното право на защитата, осигурена на потребителите с Директива 93/13, всъщност не може да накърни същността на тази защита (вж. в този смисъл решение от 15 юни 2023 г., Getin Noble Bank (Спиране на изпълнението на договор за кредит), C-287/22, EU:C:2023:491, т. 39 и цитираната съдебна практика).

54 В това отношение според Съда на член 7, параграф 1 от Директива 93/13 противоречи лишаването на потребител от възможността по негово искане да се спре изпълнително производство, което е образувано по изпълнителен титул, основан на договорна клауза, чиято действителност се оспорва по съдебен ред поради нейната неравноправност, когато без такова спиране бъдещият съдебен акт по съществото на спора, с който се установява неравноправността на клаузата, ще предостави на потребителя само защита a posteriori с чисто обезщетителен характер, която би била непълна и недостатъчна, и съответно няма да бъде нито подходящ, нито ефективен способ, за да се преустанови употребата на посочената клауза (вж. в този смисъл решение от 14 март 2013 г., Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, т. 60).

55 Поради това защитата, гарантирана на потребителите с Директива 93/13, по-специално в член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1, изисква, когато има достатъчно признаци за нищожност на оспорените от потребителя договорни клаузи и дори на самия договор, поради което възстановяването изцяло или частично на платените от този потребител суми е вероятно, националният съд да може да допусне подходяща обезпечителна мярка, ако това е необходимо, за да се гарантира пълната ефективност на акта, който ще се постанови по неравноправността на договорните клаузи (вж. в този смисъл решения от 14 март 2013 г., Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, т. 59, 60 и 64, от 26 юни 2019 г., Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, т. 57 и 58, и от 15 юни 2023 г., Getin Noble Bank (Спиране на изпълнението на договор за кредит), C-287/22, EU:C:2023:491, т. 43 и 60).

56 Пълната ефективност на акта, който ще се постанови по съществото на спора, предполага по-специално да може да се избегне плащане от потребителя по време на съдебното производство, чиято продължителност може да бъде значителна, на по-големи суми от действително дължимите, ако неравноправността на оспорваните клаузи се установи с този акт, поради което в такава хипотеза допускането на обезпечителни мерки може да се окаже необходимо (вж. в този смисъл определение от 26 октомври 2016 г., Fernández Oliva и др., C-568/14—C-570/14, EU:C:2016:828, т. 35, и решение от 15 юни 2023 г., Getin Noble Bank (Спиране на изпълнението на договор за кредит), C-287/22, EU:C:2023:491, т. 42).

57 Освен това необходимостта да се допуснат обезпечителни мерки трябва да се преценява с оглед на всички обстоятелства в конкретния случай (вж. в този смисъл решение от 15 юни 2023 г., Getin Noble Bank (Спиране на изпълнението на договор за кредит), C-287/22, EU:C:2023:491, т. 59).

58 В това отношение при договор за кредит възможността националните правораздавателни органи да допуснат такава мярка е още по-необходима, когато в изпълнение на този договор потребителят вече е платил или има риск да трябва да плати на кредитната институция сума, по-голяма от заетата (вж. в този смисъл решение от 15 юни 2023 г., Getin Noble Bank (Спиране на изпълнението на договор за кредит), C-287/22, EU:C:2023:491, т. 52 и 59).

59 Същевременно, както обръща внимание запитващата юрисдикция, трябва да се отбележи, че евентуалното установяване на неравноправността на договорните клаузи, оспорвани от потребителя, не означава отпадане на всякакво вземане на кредитната институция спрямо потребителя.

60 В случая колебанията на запитващата юрисдикция се отнасят главно за изключването по националното право, по-специално в член 135, параграфи 1 и 4 от Закона за Банковия гаранционен фонд, на всякаква възможност за допускане на обезпечителни мерки, когато продавачът или доставчикът, който е сключил с потребител договор, чиято действителност се оспорва по съдебен ред — основателно според преценка prima facie — е кредитна институция в режим на преструктуриране.

61 Ето защо, предвид поставения от запитващата юрисдикция въпрос, трябва да се определи дали, когато кредитна институция е в режим на преструктуриране, в чиито рамки се прибягва до инструмента „мостова институция“ чрез учредяване на банка, на която се прехвърля основният дял от активите, правата и задълженията на тази кредитна институция, член 34, параграф 1, букви б) и ж) от Директива 2014/59 се отразява на възможността, с която трябва да разполага националният правораздавателен орган, да се

допуснат поискани от потребител обезпечителни мерки, за да се осигури пълната ефективност на съдебния акт, който ще бъде постановен по твърдяната неравноправност на клауза от договор, останал в имуществото на остатъчната част от институцията.

62 В член 34, параграф 1, буква б) от Директива 2014/59 се определя главно последователността, в която лицата, засегнати от започването на процедура по преструктуриране, понасят по принцип загубата на институцията, за която се провежда тази процедура, а именно акционерите и след това кредиторите на институцията, като при последните това става по реда на вземанията им в обичайно производство по несъстоятелност, което съгласно член 2, параграф 1, точка 47 от Директива 2014/59 се урежда по националното право.

63 Посоченият член 34, параграф 1, буква б) съответно не съдържа никакво указание за възможността потребител да спре изпълнението на своите собствени задължения към институцията в режим на преструктуриране.

64 Що се отнася до член 34, параграф 1, буква ж) от Директива 2014/59, с него се въвежда принципът, че никой кредитор не понася по-големи загуби от онези, които би понесъл, ако институцията в режим на преструктуриране бе ликвидирана в обичайно производство по несъстоятелност, в съответствие с членове 73—75 от тази директива.

65 Както генералният адвокат посочва по същество в точки 72—74 от своето заключение, изричната препратка в тази разпоредба към членове 73—75 от Директива 2014/59 означава, че разпоредбата се отнася за защитен механизъм, който действително, inter alia, ползва кредиторите на институция в режим на преструктуриране, но който се прилага само a posteriori. Този механизъм всъщност предполага съпоставяне на загубите, които тези кредитори действително са понесли предвид реалното им третиране в рамките на преструктурирането на институцията, със загубите, които те биха понесли, ако за институцията бе приложено обичайно производство по несъстоятелност към момента на вземане на решението да се одобри действие по преструктуриране. Ако първите се окажат по-големи от вторите, защитният механизъм позволява на кредиторите разликата да им се изплати от механизма за финансиране на преструктурирането.

66 Следователно посоченият в съображение 5 от Директива 2014/59 „принцип на справедливо третиране на кредиторите“ във връзка с член 34, параграф 1, буква ж) от нея, разглеждан заедно с членове 73—75 от същата, не се отнася за евентуална процесуална защита, свързана с допускането на обезпечителни мерки като разглежданите в главното производство, от която биха могли да се ползват кредиторите на остатъчна част от институция в рамките на процедура по преструктуриране. Следователно посоченият член 34, параграф 1, буква ж) също не е релевантен за отговора на въпроса дали национален правораздавателен орган трябва да разполага с правомощието да допуска обезпечителни мерки като разглежданите в главното производство.

67 В допълнение трябва да се отбележи, както генералния адвокат прави по същество в точка 75 от своето заключение, че и никоя друга разпоредба от Директива 2014/59 не може да се отнася за такава защита, след като няма конкретна разпоредба относно молби за допускане на обезпечителни мерки, подавани от кредитори на институция в режим на преструктуриране срещу последната.

68 Следователно разпоредби като член 135, параграфи 1 и 4 от Закона за Банковия гаранционен фонд попадат в приложно поле на член 1, параграф 2 от Директива 2014/59, в който се предвижда, че държавите членки могат да приемат или да продължат да прилагат правила, които са по-строги, или правила, които допълват установените в тази директива и в приетите въз основа на нея делегирани актове и актове за изпълнение.

69 Съгласно последната разпоредба държавите членки могат да приемат такива правила при условие те да са с общо приложение и да не противоречат на Директива 2014/59 или на приетите въз основа на нея делегирани актове и актове за изпълнение.

70 При това положение трябва да се провери дали прилагането на релевантните разпоредби от Директива 93/13 в контекст като този на делото в главното производство не би могло да лиши от полезно действие или да възпрепятства провеждането на процедурата по преструктуриране.

71 В това отношение Съдът вече е постановил, че целта да се гарантира стабилността на банковата и финансовата система, както и целта да се избегне системен риск, са преследвани от Съюза цели от общ интерес. Поради това в Директива 2014/59 се предвижда прибягването в изключителен икономически контекст до процедура, която може да засегне по-специално правата на кредиторите на кредитна институция или на инвестиционен посредник, за да се запази финансовата стабилност на държавите членки, чрез създаване на режим на несъстоятелност, който се отклонява от общата правна уредба на производствата по несъстоятелност и чието прилагане е разрешено само при изключителни обстоятелства и трябва да бъде обосновано с висш обществен интерес. Дерогиращият характер на този режим означава, че прилагането на други разпоредби от правото на Съюза може да бъде изключено, когато последните могат да лишат от полезно действие или да възпрепятстват прилагането на процедурата за преструктуриране (решение от 5 май 2022 г., Banco Santander (Банково преструктуриране — Banco Popular), C-410/20, EU:C:2022:351, т. 36 и 37).

72 При това положение трябва да се отбележи, че в контекст като този на делото в главното производство полезното действие на процедурата по преструктуриране по принцип е било постигнато още от момента, в който се прибягва до инструмента „мостова институция“, едновременно с прехвърлянето към последната на основния дял от активите, правата и задълженията на институцията, за която се провежда тази процедура, поради което процесуалните отклонения, до които се стига в производства относно активи, които са останали в имуществото на остатъчната част от институцията, не могат да накърнят това полезно действие, нито пък да възпрепятстват провеждането на процедурата по преструктуриране. Трябва освен това да се подчертае, че считано от този момент, посочената остатъчна част от институцията подлежи на ликвидация чрез обичайното производство по несъстоятелност съгласно член 37, параграф 6 от Директива 2014/59.

73 Обстоятелствата по делото в главното производство се различават от обсъжданите в решения от 5 май 2022 г., Banco Santander (Банково преструктуриране — Banco Popular) (C-410/20, EU:C:2022:351), и от 5 септември 2024 г., Novo Banco и др. (C-498/22—C-500/22, EU:C:2024:686), тъй като делата, по които са постановени тези две решения, се отнасят за субекти, създадени след започването на процедурата по преструктуриране, а не за остатъчната част от институция.

74 Освен това според преценката prima facie на запитващата юрисдикция, видна от акта за преюдициално запитване, допускането на обезпечителни мерки при обстоятелства като тези по делото в главното производство, с които мерки се цели да не се допусне продължаването на извършване на плащания въз основа на договорни клаузи, чиято неравноправност произтича от трайно установена национална съдебна практика, би довело до възпрепятстване на нарастването на имуществото на остатъчната част от институцията само с недължими суми, които на практика потребителите биха дължали само поради продължаващото провеждане на започнатото от тях производство по съществото на спора. В положение като разглежданото, в което потребителят, изглежда, е извършил плащания в общ размер, равняващ се приблизително на заетата главница, всъщност е важно националният съд да може да вземе решение да спре изпълнението на задължението на този потребител да плаща месечните вноски, дължими по силата на договора за кредит, чието обявяване за недействителен се иска, за да се избегне получаването от остатъчната част от институцията на суми, надхвърлящи тези, които законно би могла да претендира при обявяване на договора за недействителен.

75 От всички изложени по-горе съображения следва, че член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, разглеждани предвид принципа на ефективност и във връзка с Директива 2014/59, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, която задължава националния съд да отхвърли молба на потребител за допускане на обезпечителни мерки с цел спиране на плащането на месечните вноски, дължими от него по силата на договор за кредит, чиято нищожност той иска да бъде обявена, тъй като съдържал неравноправни клаузи, докато да се постанови окончателен акт по последното искане, само защото банката, с която договорът е сключен, е в режим на преструктуриране по смисъла на Директива 2014/59, в чиито рамки се прибягва до инструмента „мостова институция“ чрез учредяване на друга банка, на която е прехвърлен основният дял от активите, правата и задълженията на банката в режим на преструктуриране, но не въпросният договор, който остава в имуществото на остатъчната част от институцията, въпреки че такива обезпечителни мерки са необходими, за да се осигури пълната ефективност на този окончателен акт. При разглеждането на необходимостта от допускане на тези обезпечителни мерки националният съд трябва да вземе предвид факта, че потребителят е платил или рискува да плати в хода на съдебното производство сума, надхвърляща действително дължимата при обявяване на договора за недействителен.

По съдебните разноски

76 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, разглеждани предвид принципа на ефективност и във връзка с Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на рамка за възстановяване и преструктуриране на кредитни институции и инвестиционни

посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета,

трябва да се тълкуват в смисъл, че

не допускат национална правна уредба, която задължава националния съд да отхвърли молба на потребител за допускане на обезпечителни мерки с цел спиране на плащането на месечните вноски, дължими от него по силата на договор за кредит, чиято нищожност той иска да бъде обявена, тъй като съдържал неравноправни клаузи, докато да се постанови окончателен акт по последното искане, само защото банката, с която договорът е сключен, е в режим на преструктуриране по смисъла на Директива 2014/59, в чиито рамки се прибягва до инструмента „мостова институция“ чрез учредяване на друга банка, на която е прехвърлен основният дял от активите, правата и задълженията на банката в режим на преструктуриране, но не въпросният договор, който остава в имуществото на остатъчната част от институцията, въпреки че такива обезпечителни мерки са необходими, за да се осигури пълната ефективност на този окончателен акт. При разглеждането на необходимостта от допускане на тези обезпечителни мерки националният съд трябва да вземе предвид факта, че потребителят е платил или рискува да плати сума, надхвърляща действително дължимата при обявяване на договора за недействителен.

Подписи